
Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Den Frie Børnehave

2023

Højreklik her og vælg Skift billede for at indsætte billede eller logo

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig refleksivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Sprog og kommunikation

Leg: kendskab og erfaring med forskellige legetyper

Børns perspektiver i evalueringsarbejdet

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Hver gruppe udarbejder pædagogiske planer for hvert projekt de udfører med børnegruppen. Heri sikrer vi os en systemisk evalueringskultur og ligeledes sikrer vi, at de 6 lærerplanstemaer bliver berørt og evalueret hvert år af hver gruppe.

Vi har brugt nogle personalemøder til at snakke evaluering især med fokus på data og dokumentation. Først har vi kortlagt hvad data/dokumentation er, og givet eksempler her på. Til efterfølgende personalemøder har hver gruppe afprøvet forskellige data-indsamlingsmetoder især med fokus på inddragelse af børneperspektivet. Til personalemøderne er de forskellige metoder/data blevet drøftet og diskuteret med henblik på, hvad fungerer og hvorfor, og hvad skal justeres til i den enkelte gruppe i forhold til deres pædagogiske planer.

Vi har ligeledes skrevet vores evalueringsproces ind i vores pædagogiske lærerplan og givet eksempler på, hvad vi dokumenterer med og hvordan vi evaluerer vores praksis.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

>Skriv her<

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Sprog og kommunikation: at styrke den pædagogiske praksis så vi højner kvaliteten af børnenes kommunikation og sprog:

- *Vi skal blive klogere på børnenes deltagelse, og om alle får mulighed for at komme til orde (kultur / dialog), blive hørt og forstået, og om vi reelt udvikler ordforrådet i disse sammenhænge. Deltager alle børn til snakken ved måltidet?*
- *Oplever børnene, at de er en del af samværet omkring bordet og har mulighed for deltagelse.*
- *Får de voksne skabt en kultur, hvor sproget udvikles og hvor kommunikationen foregår i dialog og gør børnene nysgerrige*
- *Bidrager vores info til forældrene, til at støtte op om snakken / dialoger derhjemme og hermed give mulighed for en fælles indsats ift. større ordforråd / sprogstimulering / udvikling.*

Leg: at tilbyde børnene de forskellige legetyper henover en uge, således at de styrkes i at mestre flere legetyper og sociale kompetencer.

- *Vi vil se udviklingen af børnenes lege og mestring af flere legetyper.*
- *Blive klogere på, hvordan vi får børnene til at blive nysgerrige på nye legetyper end hvad de ellers foretrækker.*
- *Har vi i personalegruppen opnået en øget bevidsthed om voksnes deltagelse og engagement i de forskellige legetyper, og hvilken betydning det har for børnenes udvikling.*
- *Hvordan sikrer vi at tilbyde alle legetyper hver dag/ hver uge*
- *Hvordan påvirker vores fysiske rum (og ændringer) børnenes valg og leg.*

Børneperspektiver i evalueringsarbejdet: at skabe forskellige og mere systematiske dokumentationsformer og dataindsamlingsmetoder der inddrager børnenes perspektiver til videre arbejde med vores evalueringer.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Sprog og kommunikation:

- Sprogvurdering på alle børn
- Handleplaner/pædagogiske planer
- Ugeplaner
- LUN
- Observationer

Leg:

- Registreringer
- Billeder
- Ugeplaner
- Observationer

Børns perspektiver i evalueringsarbejdet:

- Spørgeskemaer i form af stemmebokse
- Gruppe-foto-eliciterede interviews.
- Billeder (taget af børnene selv og taget af voksne)
- Video (af børnene i leg/aktiviteter)
- Portfolie / mapper
- Ugeplaner som bliver lagt op til forældrene + børnenes beskrivelse af ugen, der er gået, som ligeledes bliver lagt op til forældrene.
- Børnenes produkter, som hænges synligt og tilgængeligt op i børnehaven.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Sprog og kommunikation:

- Vores observationer har vist;
 - hvor vigtigt det er at have et læringsmiljø med ro omkring måltidet, hvor de voksne sidder ned under spisningen og fokuserer på dialogen rundt om bordet. Dette skaber et trygt miljø for børnene, så de har mod på at deltage og udvikle deres sproglige- og kommunikative kompetencer.
 - At små ordlege også giver glæde og opmærksomhed rundt om bordet (i relation til måltidet) og det er en væsentlig aktivitet i forhold til sprog – kommunikation, relationer – udvikling af dialogen, ordforråd og udtale.
 - At børnene har glæde af at sidde i mindre grupper og opleve måltidet, som en væsentlig "aktivitet", hvor alle børn kan blive inddraget aktivt under måltidet ved f.eks. turtagning.
- Handleplaner og LUN har gjort os opmærksom på at;
 - børn (med særlig handleplan) har særlig glæde af sprogligt fokuserede aktiviteter som f.eks. ovenstående, da der er en tryk ramme og der er mulighed for at udvikle sprog og kommunikation på flere forskellige måder.
- Vores ugeplaner sikrer og viser, at;
 - forældrene kan involveres, så vi udvikler sproget og kommunikationen sammen om og med barnet. Desuden bliver der skabt en større sammenhæng i børnenes hverdag på tværs af kontekster og der skabes et fælles sprog, der understøtter børnenes sproglige kompetencer.

Leg:

- Ugeplanerne er med til at vise, at der i hjemmegruppetiden er et læringsmiljø med bevidst fokus på at tilbyde forskellige legetyper, som alle er med til at støtte og udvikle børnene på forskellige måder.
- Registreringerne viser;
 - At børnene over tid er tilbudt forskellige legetyper samt at børnene, efter måneder med voksent fokus og tilbud af alle legetyper, er begyndt selv at vælge nye legetyper til og navigerer i flere legetyper selvstændigt.
 - Vi oplever, at vores børn godt ved, at der er flere muligheder og at den enkelte ikke leger den samme leg hele tiden.
- Billederne har vist;
 - Børnenes følelsesmæssige deltagelse med glæde samt at de tilbydes og deltager i forskellige legetyper med voksne eller selvstændigt.
- Observationerne viser;
 - At valget af lege er meget tydelige i hverdagen. De voksne er blevet mere opmærksomme på, hvad det enkelte barn vælger for en leg og hvorfor de vælger legen og herigennem blevet mere målrettet ift. at tilbyde andre legetyper.
 - De voksne er igangsættende, opmuntrende og gør det fysiske rum tilgængeligt med forskellige aktiviteter og redskaber. Fokus på læring gennem udfordringer.
 - Mere lærerigt miljø med vekselvirkning mellem børnenes initiativer og de voksnes initiativer
 - Under Corona har der været mere fordybelse ift., færre legetøjsredskaber og de fleste børn har fået andre legerelationer.
 - Børnene er blevet bedre til regellege, som de selv har lært at styre. Eks. fangelege, slåslege.

- De fysiske læringsmiljøer har en stor indvirkning på, hvilken legetyper børnene vælger. Eks. kan vi se at flytning af redskaber til et andet sted giver andre og nye lege og børnene bliver nysgerrige på en anden måde.

Børneperspektiver i evalueringsarbejdet:

- Procesbeskrivelse:

På et personalemøde blev der delt informationer og afholdt oplæg om, hvad dokumentation er. På næstkommende personalemøde kom hver hjemmegruppe med et bud på dataindsamling, der kunne anvendes til at evaluere gruppernes projektbeskrivelser/pædagogiske planer. Hensigten med mødet var at inspirere hinanden. Det viste sig at en gruppe var kommet i gang med dataindsamlingen, men havde efter 3 uger droppet metoden, da den var for tidskrævende. En anden gruppe havde tanker omkring hvilken dataindsamling de ville anvende, men havde ikke fået det afprøvet. Ved præsentation fra den sidste gruppe, viste det sig at de ikke havde forstået, hvad dokumentation var og hvordan den skulle bruges. Det blev derfor tydeligt, at vi måtte forlænge og kigge på processen for, hvordan vi får en stærkere dokumentations- og evalueringskultur. Nogen havde brug for mere sparring på forskellige metoder, andre havde brug for konkret guidning og udvælgelse, men fælles var, at der var brug for mere tid til at afprøve dataindsamlingsmetoder.

Den gruppe, der var nået længst erfarede gjorde følgende og havde efterfølgende erfaringer:

Vi havde tilrettelagt læringsmiljøerne således, at der i slutningen af hvert projekt var afsat tid med børnene, så de aktivt kunne bidrage til evaluering af projektet. F.eks. spørgeskemaer i form af stemmebokse (stemmesedler med billeder og smileys), som vi sammen med børnene gennemgik resultatet af og fik mere kvalitative tilbagemeldinger på. Børnene har også selv været med til at udvælge billeder fra ugens løb og sætte ord på, som blev sendt ud til forældrene. Derudover har børnene også selv været med til at lave sider til deres mappe, som viser og beskriver, hvad børnene har lavet i hvert projekt.

- Hvad vi lærte af et tilrettelagt læringsmiljø med inddragelse af børns perspektiver som dataindsamling/dokumentation:

Børnenes perspektiv: Børnene fik tilkendegivet, hvad de synes der var sjovt og hvad de godt kunne tænke sig at prøve mere af og omvendt, hvad de synes var mindre sjovt og spændende. Disse perspektiver blev inddraget i planlægningen af næste forløb/projekt, som øgede deres demokratiske dannelse via deres tilkendegivelser der gav dem øget medbestemmelse. Derudover fik børnene en repetition af, hvad de havde lavet i forløbet, som øgede deres læring af forløbet/projektet samt en mulighed for at tilkendegive og skabe deres egne sammenhænge.

Personalets perspektiv: Med øget inddragelse af børns perspektiver som dataindsamling er det blevet muligt at skabe læringsmiljøer, hvor børnenes glæde og trivsel er i øget fokus. Desuden er et læringsmiljø med fokus på børns perspektiver dannende og udviklende for børnenes medbestemmelse og demokratiske forståelse samt forståelse/skabelse af sammenhænge.

Processen med at indsamle data via børns perspektiver kan være langsommelig og tidskrævende, da det kræver grundige forklaringer/meningsdannelse for børnene og der kan ofte ikke være særlig mange børn aktive ad gangen, for at sikre deres læring gennem processen. Derudover kan der være brug for en del afprøvningsstid for at finde ud af, hvilke og hvordan dataindsamling skal foregå for den enkelte børnegruppe, for at sikre sig en kvalitet man kan bruge til videre evalueringsarbejde.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Sprog og kommunikation:

- *At vi er på rette spor i forhold til at have fokus på både sprog og kommunikation ved måltidet og de enkelte børn, der har brug for en særlig indsats, og at børnene kender rammen for måltidet, så de kan finde ro/tryghed til at være i et mere dialogisk måltid.*
- *De voksne skal være bevidste om den læring og udvikling, der kan finde sted i forhold til sproget og kulturens betydning, ord, emner, så hvert barn bliver set, hørt og forstået i en dialogisk sammenhæng.*
- *Vi har mindre grupper som spiser eftermiddagsmad sammen, det giver mere ro til fordybelse end tidligere, hvor børnene kom ind til måltidet på skift. (ved eftermiddagsmaden)*
- *At forældrene hver dag får en lille opmærksomhed ift. hvad der er sket – enten i direkte kontakt eller gennem billeder og tekst på Family. De voksne skal fortsat være opmærksom på hvilke informationer, der er vigtige at fortælle ift. barnets udvikling (sprog) og trivsel (kultur). Opfølgning på møder (børn med særlige behov)*

Leg:

- *Det at relationer mellem børnene betyder rigtig meget for det enkelte barn, er vigtigt at bygge videre på. Det ses helt fra de starter i børnehaven – et fundament for trivsel og et afsæt i brugen af forskellige legetyper.*
- *Evalueringen gjorde os mere bevidste om det fysiske rums indretnings betydning for børnenes muligheder og valg af legetyper. Derfor har vi ændret fysisk indretning, og skabt mere tydelige læringsmiljøer f.eks. konstruktionsrum, og genopfrisket vigtigheden af billeder på alle ikke gennemsigtige kasser m.m. så børnene selv kan orientere sig og få ideer.*
- *Leg i små grupper er fortsat vigtigt at holde fast i – giver plads til andre muligheder for leg og læring.*
- *Vi skal fortsat lægge vægt på fordybelse og de voksnes tilgængelighed, eks. når et barn udfordres på nye lege, så de når at finde ud af, hvad det kan (udvikling /selvindsigt). (eks. fantasilege, hvis barnet er mere til konstruktionslege).*
- *De voksne skal med øget bevidsthed på hver enkelt barns legevalg aktivt tilbyde anden legetype, hvis barnet ofte vælger det samme igen og igen.*
- *Vi skal være mere opmærksomme på systematik i dataindsamling.*
- *Billeddokumentationen er fortsat det, vi vil gøre meget ud af, da det er til stor glæde (og børnenes udvikling, læring og dannelse) for både børn, voksne og forældre.*
- *Børnene ønsker at være mere ude og det imødekommes af de voksne*
- *De voksne skal aktivt tilbyde forskellige legetyper. Enten ved at flytte/bytte rundt på legeredskaber samt aktivt igangsætte og støtte børnene i forskellige lege.*
 - *Vi fortsætter med at udvikle på de fysiske rammer, så børnene fortsat bliver tilbudt de forskellige legetyper og kan udfordre sig selv / mestre nye lege (den enkelte).*
 - *Vi skal tilbyde redskaber evt. flytte disse rundt og skifte ud og flytte om.*

Børneperspektiver i evalueringsarbejdet:

- *Det kræver planlægning og tid for at inddrage børns perspektiver.*
- *Især registreringer f.eks. stemmeboks, smileyer, rød/gul/grøn tilkendegivelser er mindst tidskrævende og kan indsamle fra hele gruppen.*
- *Systematisk og gentagne dataindsamling kan skabe mere læring for børnene samt mindske tidsforbruget. F.eks. at de ugentlig er med til opslag, de laver selv sider til deres mapper efter hvert forløb m.m.*
- *Dataindsamlingen og evalueringsarbejdet skal aktivt sættes ind i planlægningen, for ellers nedprioriteres det.*
- *Vi skal være opmærksomme på også at få sat tid af til egentlig analysearbejde efter dataindsamlingen.*

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.

>Skriv her<

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Nedenstående emner vil vi arbejde med og evaluere på, da det er kerneområder og kendetegn for læringsmiljøet i vores hus. Vi har haft udskiftning i personalegruppen, og derfor er det særligt relevant at arbejde med igen.

Fællesskab

Kunst/kreativitet

Udeliv

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Det har været gavnligt for hele personalegruppen, når vi har drøftet evalueringsarbejdet til personalemøderne, hvor vi har kunne spare og komme med ideer til hinanden. Derfor bør det kontinuerligt komme som punkt på nogen af p-møderne, så vi udvikle og opretholde en systematisk evalueringskultur/praksis. Der bør desuden drøftes, hvordan vi får afsat tid til egentlig analysearbejde af vores pædagogiske planer og evalueringer, for vi kan godt indsamle data til vores evalueringer.

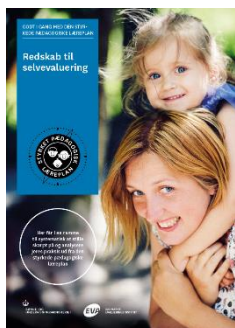
Det bør fastholdes at der udarbejdes pædagogisk plan for HVERT projekt/forløb for hver gruppe!

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

>Skriv her<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC